Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237. Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 175. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 19-го СЕРПНЯ 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 19, 1953. No. 175. VOL. LXI.

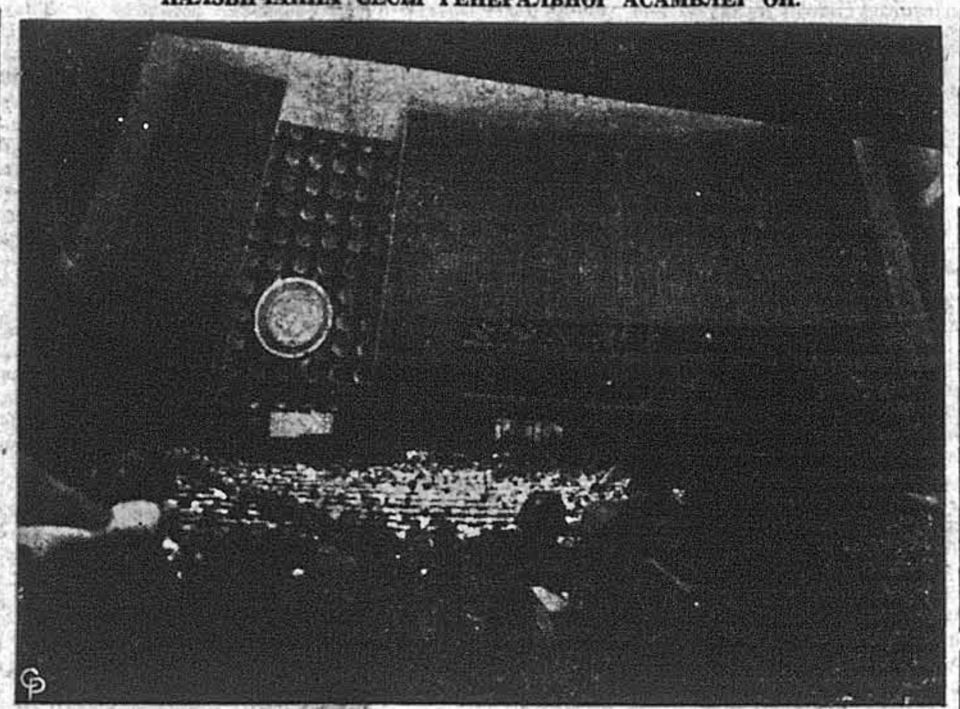
ПРЕЗИДЕНТ ЗНОВУ ПЕРЕСТЕРІГАЄ ПЕРЕД СОВЕТСЬКОЮ ЗАГРОЗОЮ

Вашингтон. — „З'єднені Держави дальше загрожені совєтським військовим і політичним експансіонізмом і немає доказів на те, що ця загроза зменшилася або зменшиться в передбаченій будучності. Совєтський Союз задержує здібність до агресії і виявив агресивні інтенції при численних нагодах в недавньому минулому." Так звучить пересторога президента Двайта Д. Айзенгавера в його останньому звіті для Конгресу про прогрес американської військової і господарської допомоги для закордонних країн, що охоплює активність уряду в цій справі за перших шість місяців, себто до 30-го червня. В цьому звіті президент Айзенгавер рівночасно стверджує потребу тіснішої співпраці між країнами, які беруть участь в світовому розвитку колективної безпеки та господарської стабільності. Переданий Конгресові звіт з діяльности Агенції Взаємної Безпеки, перетвореної тепер в Департамент Закордонних Операцій і очолюваної Геролдом Стассеном, — який очолював теж попередню Агенцію Взаємної Безпеки, — президент Айзенгавер попереджує, що „сама тільки американська допомога не може виконати всієї роботи" і висловлює окрему потребу господарсько-оборонного об'єднання в Західній Европі. Президент, крім того, заявив, що теперішнє плянування взаємної безпеки проходитиме під знаком оборони на довшу мету, але рівночасно попереджає, що безпосередність совєтської загрози для вільного світу в нічому не зменшилася. Теперішня „мирова офензива" совєтської пропаганди не була — на думку президента — потверджена переконливими фактами. В своєму супровідному листі, долученому до переданого Конгресові звіту Агенції Взаємної Безпеки, ми даємо вислів нашому переконанню, що безпека та інтереси цієї нації нерозривно зв'язані з безпекою і добробутом всіх інших вільних націй." Теперішня американська програма взаємної безпеки, що базується на військово-господарській допомозі закордонним країнам, розпоряджає сумою 4,500,000,000 долярів, що їх ухвалив Конгрес тепер, — і 2,100,000,000 долярів, які були ухвалені, але невикористані раніше.

Новленд про успіхи уряду Айзенгавера

Вашингтон. — Сенатор Новленд з Каліфорнії, провідник республіканської більшости в Сенаті, заявив, що сім місяців урядування президента Айзенгавера показують, що республіканська адміністрація вже може похвалитися значними успіхами. До цих успіхів Новленд зараховує: — 1. Закінчення війни в Кореї. 2. Скасування 20-літньої тенденції до централізації влади. 3. Скасування непотрібної господарської контролі. 4. Зменшення на $13,000,000,000 державного бюджету, що його запропонував бувший президент Труман і 5. Здобуття довір'я народу в чесність уряду. Сенатор Новленд свої думки зібрав у такому реченні: „Впродовж сімох місяців республіканський уряд забезпечував країні чесну владу, ліпшу владу і дешевшу владу від тої, що була в багатьох останніх роках." Про Корею Новленд сказав: „Напасника стримано, колективна оборона зробила свої перші, хоч і слабі, кроки. Прапор вільної Кореї не спущено..."

НАДЗВИЧАЙНА СЕСІЯ ГЕНЕРАЛЬНОЇ АСАМБЛЕЇ ОН.

В понеділок, 17-го серпня, почалася в Ню Йорку надзвичайна сесія Генеральної Асамблеї ОН, скликана для розглянення справи політичної конференції, передбаченої договором про перемир'я в Кореї. Голова Асамблеї, канадійський міністер закордонних справ Лестер Пірсон, відкриваючи сесію заявив, що її ціллю є „створити апарат ОН для остаточного замирення в Кореї.

В ОН ПОЧАЛИСЯ ДЕБАТИ У СПРАВІ КОРЕЙСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Об'єднані Нації, Н. Й. — У головній квартирі Об'єднаних Націй в Ню Йорку почалася в понеділок 17 серпня надзвичайна сесія Генеральної Асамблеї, завданням якої є розглянути справу політичної далеко-східньої конференції, передбаченої договором про перемир'я в Кореї. Згідно з цим договором, конференція має бути скликана впродовж трьох місяців після підписання перемир'я, отже найпізніше в кінці жовтня ц. р. Головне завдання конференції — справа мирного об'єднання Кореї. З'єднені Держави пообіцяли південно-корейському президентові Сингманові Рі, що вони залишать ту конференцію, якщо вона впродовж трьох місяців тієї справи не вирішить. Згідно з постановою договору про перемир'я, конференцію мають скликати „воюючі сторони" в Кореї, а Об'єднані Нації, як організація, мали б винести тільки відповідні рекомендації в тій справі. Напередодні теперішньої сесії відбулися наради представників 16 країн, які брали активну участь у війні проти комуністичної агресії в Кореї, і на тих нарадах було розглянено й приготовано низку резолюцій, що будуть запропоновані Генеральній Асамблеї. З'єднені Держави Америки обстоюють, щоб в конференції брали участь тільки ті країни, які воювали в Кореї. На домагання Британії, Франції й Канади ЗДА погодились, щоб в конференції взяв участь також совєтський представник, але під умовою, що він сидітиме по боці противника. Натомість Британія обстоює, щоб конференція не мала „двох кінців", а відбувалася при „круглому столі". Крім того, Британія й інші альянти обстоюють, щоб до участи в конференції була запрошена Індія, але ЗДА на це не погоджуються. Понеділкові наради Генеральної Асамблеї тривали тільки вісім хвилин і справу конференції передано під розгляд Політичному Комітетові, до якого входять представники всіх країн, що є членами ОН. Голова Генеральної Асамблеї, канадійський міністер закордонних справ Лестер Пірсон, відкриваючи сесію, висловив надію, що Генеральна Асамблея потрапить розглянути конференцію „швидко та ефективно, при мінімальних суперечностях і при максимальній згоді та добрій волі". Він пригадав, що завданням теперішньої сесії є тільки справа скликання конференції, а не її порядок нарад та її цілі. Все ж таки вже при відкритті сесії було багато познак, що на нарадах Політичного Комітету прийде до гострих суперечностей між ЗДА і Совєтським Союзом.

ЗДА ведуть перед у виробі атомової зброї

Вашингтон. — „Конгресмен В. Стерлінг Кол у своєму інтерв'ю з представником „Ю. С. Ньюз енд Верлд Репорт" заявив, що „немає сумніву в тому, що ЗДА передують у продукції атомової зброї". Конгресмен Кол — голова спільної Комісії Атомової Енергії в Конгресі — твердив, що Америка мусить і надалі затримати це своє становище, щоб могти відбити „жахливий наступ кожного агресора, який хотів би повторити новий, вже атомовий, Перл Гарбор". Але конгресмен Кол перестерігає проти недоцінювання Совєтів, бо хоч він сам не вірить заяві Маленкова про те, що й Совєти продукують водневу бомбу, краще прийняти цю заяву за правдиву, бо інакше „ми були б дурні". Кол твердив, що перевагу ЗДА в атомовій продукції забезпечує їй те, що „що ми маємо вищу і багатшу промисловість, маємо кращі джерела сирівців, а також кращі наукові мозки".

Число затруднених на найвищому рівні

Вашингтон. — Департамент праці повідомляє, що, хоч на ринку праці між травнем і липнем цього року число осіб, які шукають праці, дещо збільшилося, однак число затруднених стоїть на найвищому рівні. Надвишка робітничих сил появилася в літніх місяцях тому, що велике число студіюючої молоді шукає в цей час праці. Проте число працюючих постійно збільшується, як свідчить статистика за липень. В деяких округах помітно легку тенденцію до звільнювання робітників у зв'язку із зменшеним запотребуванням на вироби важкого промислу.

Імпелліттері проти расового упередження

Ню Йорк, Н. Й. — Посадник міста Ню Йорку Імпелліттері виголосив в Гарлемі передвиборчу промову, в якій заявив, що він і демократична партія проголошують боротьбу проти всілякого расового та меншостевого упередження. Він заявив, що він сам і його урядовці щиро змагають до того, щоб запанувало дійсне братерство між усіми мешканцями метрополії, що є місцем осідку Об'єднаних Націй. Свою промову Імпелліттері відчитав, щоб його противники не змогли перекрутити його думок у передвиборчій боротьбі, як це сталося з його недавньою промовою, що він її був виголосив у цій самій дільниці, яку замешкує кольорове населення. Імпелліттері твердив, що своїх урядовців він вибирає на основі не расового походження, а тільки керуючись здібністю кандидатів.

Стейтовий суд проти звільнення від податків приватних шкіл

Овкленд, Каліф. — Під час минулорічних виборів в стейті Каліфорнія відбувся народний референдум, яким незначною більшістю вирішено звільнити від податків приватні початкові і середні школи. Тепер Вищий Стейтовий Суд повіту Аламеда вирішив, що звільнення від податків приватних шкіл — неконституційне. Це рішення суду звернене головно проти католицьких шкіл, бо їх найбільше в тих околицях. Приватні школи оскаржать це рішення у Верховному Стейтовому Суді. Рішення суду в Аламеді не зобов'язує інші повіти стейту Каліфорнія, число яких виносить 57.

В АМЕРИЦІ

● Фред Б. Лі, директор Цивільного летунства, заявив, що 1955 року, нові ракетові літаки возитимуть по 100 пасажирів.

● Коронний князь Етіопії — Акігто відвідає найближчого місяця ЗДА. Він затримається в цій країні протягом місяця і буде гостем американського уряду.

● Епідемія невиясненої недуги горла спалахнула в шпиталі Лонг Айленд Каледж, змусивши дирекцію замкнути шпиталь, бо майже всі лікарі захворіли на цю недугу.

● Американський письменник Ернест Гемінґвей дістав італійську нагороду Ванкареллі 1953 року за повість „Стара людина і море".

● Поліція знову впала на слід Джана Маццотті, який застрелив був купця Шустера в Брукліні за те, що він видав злочинця Суттона. Маццотта появився в Брукліні, і за ним розіслано гончі листи до 13 стейтів.

● Бувший комуніст зізнає, що переплетник державної друкарні в Вашингтоні Едвард Ротшілд був таки комуністом.

● Згинуло 25 осіб і 13 поранено в автобусовій катастрофі в Арквіта в Перу. Шофер втратив контролю над автом, яке впало у глибоку яругу.

НАРАДИ КРАЙОВОГО КОМІТЕТУ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ

Вашингтон. — Головна кватира Демократичної партії скликала перші після минулорічних виборів наради повного Крайового Комітету цієї партії. Наради відбудуться в Шікаго в дні 15-го вересня і їх формально зв'язано з привітальними церемоніями, плянованими для демократичного кандидата на президента у виборах в 1952 році й тепер формального голови Демократичної партії Адлая Стівенсона, з нагоди його повороту з поїздки по світі. До Крайового Комітету входять по два представники з кожного стейту і території. Вважають, що ці наради будуть першою „розправою" між прихильниками і противниками Стівенсона. Одною з перших проблем на тих нарадах буде справа Врайта Моррова та його права на репрезентанта в Крайовому Комітеті стейту Тексас. Під час минулих виборів Морров „зрадив" Демократичну партію і підтримував кандидатуру республіканця Айзенгавера. Представники Комітету вважають, що місце Моррова в Крайовому Комітеті тепер звільнене, але цього не визнає сам Морров. Другою справою на порядку нарад є справа обраного Стівенсоном голови Крайового Комітету Стівена Мічела, відносно мало відомого діяча, проти дальшого головства якого в Комітеті є поважна опозиція. Вважають, що демократи використають нагоду повороту Стівенсона, щоб в той спосіб злагіднити можливі тертя та непорозуміння. Стівенсон вертається до Ню Йорку цього четверга. Тут він матиме коротку пресову конференцію й опісля виїде на відпустку, на якій перебуватиме аж до часу нарад в Шікаго.

Америка домагається обговорення справи про невільничі табори праці

З'єднені Держави формально звернулися до Об'єднаних Націй з вимогою перевести публічну дебату на повній асамблеї над справою невільничих таборів праці в Совєтах, а формально — над звідомленням спеціяльного комітету Об'єднаних Націй, в якому визнано Совєти винними в користуванні невільничою працею для політичних і господарських цілей. Це звідомлення було складене спеціяльним Комітетом для справ примусової праці, що складався з фахівців під головуванням індійця Рамасвамі Мудаліяра. Комітет відбув 59 закритих засідань, перевірив сотні фунтів документів і переслухав сотні свідків, включно з колишніми мешканцями невільничих таборів. У висліді своєї праці Комітет написав звідомлення на 621 сторінку з висновком, що засуджував Совєти. Однак, це звідомлення було передане на засідання Економічної і Соціяльної Ради Об'єднаних Націй, яка рішила відложити справу до весни 1954-го року.

Пів тисячі гостей на „Пластовому Дні" в Іст Четгемі

В Пластовій Оселі в Іст Четгемі, Н. Й., відбувся минулої суботи й неділі „Пластовий День", що стягнув коло пів тисячі гостей з багатьох місцевостей і стейтів. В програму „Пластового Дня", крім прийнять для гостей та ознайомлення їх з цим новим здобутком американських українців, яким є закуплена минулого року й вже використовувана як табір для пластової молоді Оселя, входили традиційні пластові ватри та ігри й вправи. В неділю перед полуднем в двох різних місцях оселі були відправлені дві Служби Божі в католицькому й православному обрядах. Богослуження відправляли: в католицькому обряді Всч. оо. пл. сен. Гірняк і пл. сен. Побігушка, а в православному обряді Всч. оо. пл. сен. Будний з Гудсону і Ткачур з Ню Йорку. Прийняття гостей влаштували пані з Пластприяту.

В суботу концерт М. Мінського в Союзівці

В рямках культурно-розвагових імпрез, влаштовуваних з кінцем кожного тижня в Союзівці, вакаційно-відпочинковій оселі Українського Народного Союзу в горах Кетскил біля Керговксону, Н. Й., відбудеться в найближчу суботу, 22-го серпня ввечорі, концерт нашого відомого співака - баритона Михайла Мінського. В програмі концерту переважно „легкі" композиції Лисенка, Валтаровича, Стеценка, Заремби, Фоменка, Лепкого, Ревуцького і Ярославенка, а також романси та народні пісні. На фортепіяні акомпаніюватиме п-на Леся Вахнянин. Ця вечірня культурна імпреза в Союзівці дає добру нагоду малим громадянам використати кінець тижня на відвідини Союзівки та проведення часу серед чудової гірської природи, користаючи рівночасно з купального басейну та багатьох інших вакаційно-відпочинкових удогіднень.

У ФРАНЦІЇ СИТУАЦІЯ ПОГІРШИЛАСЬ

Париж. Всупереч сподіванням, ситуація на страйковому та загальнополітичному фронті у Франції, замість покращати — погіршилась. Сталося це у висліді зірвання розмов, що велися між урядом та некомуністичними професійними спілками. У тих розмовах уряд погодився піддати ревізії деякі пропоновані господарські реформи та віддати Торговельній Палаті під увагу справу підвищення життєвого стандарту робітництва. Уряд пропонував зробити це до 30 вересня, а страйкарі ставили термін 30 серпня, але католицька юнія подала компромісовий внесок — на 15 вересня, і здавалося, що на цій платформі прийде до згоди також і в інших спірних питаннях. Однак, уряд стояв на принциповому становищі: робітники спершу мусять вернутися до праці, а вже потім можуть вестися дальші розмови. Уряд поставив ультиматум до 6-ої години пополудня в понеділок. У відповідь юнії поставили урядові цілу низку ультимативних вимог, що з-них деякі значно обтяжили б французькі державні фінанси. Прем'єр Лянієль звернувся через радіо із закликом до французького народу і зокрема до робітництва, в якому вказував, що від цієї час ідеться не тільки про інтереси робітничої верстви, але також про престиж держави перед зовнішнім світом. Доказом політичного напруження, що особливо зросло вчора у Франції, була заміна республіканської гвардії перед будинком президії ради міністрів — військовими парашутними частинами. У переговорах з урядом брали участь тільки католицька та соціялістична робітничі представники. Проте, комуністи й далі верховодять у страйковому русі, стараючись поширити страйк на автомобільні виробні Реноля, які мали коротку вакаційну перерву у праці і тепер почали знову працювати. Президент палати депутатів Еріо все ще не дістав такої кількости посольських заяв, на основі яких міг би скликати парлямент на надзвичайну сесію.

Захід пропонує Совєтам нові наради в справі Австрії

Вашингтон. — Західні великодержави рішили вчора відступити від своєї пропозиції т. зв. „короткого договору" з Австрією і запропонували Совєтам відновити з днем 31-го вересня в Лондоні наради заступників міністрів закордонних справ чотирьох великодержав в справі договору, що відновив би повну незалежність і суверенність Австрії. Відступлення західніх великодержав від пропозиції „короткого договору" з Австрією вважається новим жестом в сторону Совєтів, бо Москва не тільки відкидала цей договір, але й відмовлялася вислати свого представника на наради, на яких він мав бути обговорюваний. — Пропозицію „короткого договору" з Австрією видвигнули західні альянти після того, як кількаразні наради в справі нормального мирового договору з Австрією не дали жадного результату. Теперішнє своє рішення альянти винесли на підставі переконання, що Совєти посередньо відкинули альянтську пропозицію про зустріч міністрів закордонних справ чотирьох держав для обговорення справи Німеччини й Австрії. Альянти пропонували цю зустріч на кінець наступного місяця, — але Совєти, хоч у своїй відповіді цієї пропозиції не відкидали, натомість поставили такі передумови, які зустріч унеможливили. Крім того, Москва в своїй останній ноті пропонує скликання конференції „малої чвірки" впродовж найближчого півріччя і встановлення тимчасового всенімецького уряду, який підготовив би всенімецькі вибори і з яким можна б було укласти мировий договір. — Альянти зі свого боку ставили вільні вибори в цілій Німеччині за першу передумову об'єднання Німеччини та створення одного уряду для цілої країни.

В Ірані поскидали пам'ятники шахів

Тегеран, Іран. — Юрба іранських демонстрантів скинула в мавзолеї шахів металеві погруддя попереднього Різа-шаха і теперішнього шаха Могаммед Різа. Уряд Моссадека радить над встановленням регенційної ради. Міністер закордонних справ Фатемі заявив, що уряд не призадумувався ще над зміною монархістичного устрою на республіканський, і що в цій справі нема ще ніяких остаточних рішень. До цього часу арештовано 16 цивільних осіб і 15 військовиків, у тому числі 2-ох генералів і 6-ох полковників. Переворот, плянований шахом, не вдався головно тому, що в армії, яка завжди була йому вірна, Моссадек ще навесні змінив старшинський склад, заступивши більшість старших віком старшин молодшими, йому прихильними. Генерал Загеді, — що його шах призначив був новим прем'єром, скривається. Проте, він стоїть у контакті з чужинецькою пресою і видав заклик до старшинського корпусу, в якому закликає старшин і вояків, будь-що, зберегти вірність шахові.

Комуністи затримують високих старшин у полоні

Токіо. — В останньому дні виміни, комуністи повернули трохи більше полонених, як заповіли були спершу. Вернулося 450 осіб, найбільша група, яка переступила вимінний пункт за один день. У тому числі було 300 південних корейців і по 75 американців та британців. Загалом вернулося досі 1,180 американців на 3,313, що їх комуністи обіцяли звернути, себто 35%. Зате британців вернулося 70%, а південних корейців 40%. Усіх британців, що мали вернутися, було 921, з них повернулося вже 644, як також вернулись 3,527 південних корейців на всіх 8,816. Однак ці цифри, подані комуністами, дуже низькі в порівнянні із статистикою, що її мають альянти. А саме, альянти обраховують, що яких 50,000 південних корейців, узятих в полон, комуністи просто включили в північно-корейську армію або заслали в табори примусової праці. Таємницею оповита справа високих альянтських старшин, що попали в полон. Деякі з американців, що вернулися вчора з полону, зізнали, що вони чули про намір комуністів задержати коло 200 альянтських полонених, але комуністи випустили їх на інтервенцію Червоного Хреста, що його представникам дозволено було ввійти на північно-корейський терен. Зате всіх вищих військових старшин комуністи вислали вглиб країни. Оправдують вони це тим, що не знають, яка доля зустріне деяких комуністичних полонених. Зокрема організаторів заколоту в таборах полонених на острові Кодже. Альянтські поворотці нічого не можуть сказати, де перебуває тепер взятий в полон американський генерал Дін. Корабель, який віз із острова Кодже 2,400 комуністичних полонених, завернув назад з уваги на бурю. Тому при найближчій виміні передадуть комуністам тільки 600 полонених, замість передбачених 2,400. Північно-корейський уряд відкликав воєнний стан, проголошений в північній Кореї 27 червня й загальну мобілізацію, проголошену 1 липня.

Мадяри звільнили ув'язненого англійця

Відень. — Мадярська комуністична влада випустила на волю Едґара Сандерса, що його арештували були в Будапешті й засудили на 13 років в'язниці за „організування шпіонажу". Сандерс був головою англійського представництва на Мадярщині Стандарт Електрик Компані. Його арештували були й судили разом із американцем Робертом Вогелером, представником міжнародної телеграфічної і телефонічної компанії, що був засуджений також за „шпигунство" на 15 років в'язниці. Вогелера випустили на волю 2 роки й 4 місяці тому. Тепер випустили Сандерса, формально полагодивши прихильно просьбу дружини Сандерса, що внесла відповідне письмо на руки мадярського посла в Лондоні.

В СВІТІ

● Палата лордів в Англії, яка є вищою палатою англійського парляменту, має бути зреформована. Заповідь такої реформи принесе осінна престольна промова Єлисавети ІІ-ої; ця реформа торкатиметься головно постанов із 1911-го року щодо права вета палати лордів у відношенні до законів, ухвалених нижчою палатою громад.

● Над Англією закінчились найбільші після війни летунські маневри, в яких взяли участь поверх 5 тисяч воєнних літаків. „Атака" йшла від європейського суходолу. Військові чинники висловились з великим вдоволенням про їх вислід, що їх призначенням було виказати співпрацю між різними родами летунських збройних сил.

● Єгипет підписав умову із Совєтами на доставу Єгиптові зброї, в заміну за полотна й інші волокнисті вироби, вартости 1 мільйона фунтів. Совєти зобов'язалися доставити зброю із відомої чеської фабрики Шкода, що тепер цілком підпорядкована совєтській окупаційній владі.

● Джузеппе Пелла, новий італійський прем'єр, склав присягу на руки італійського президента Ейнауді. Коли він стане перед парляментом, він не знатиме, чи дістане вотум довір'я. Рахує він на підтримку більшости тому, що його уряд тимчасовий, для переведення бюджету і без претенсій приймати рішень у важніших питаннях.

● Совєтські вояки обстріляли англійське поліційно-військове авто у прикордонній смузі Берліну та схопили одного з англійців. Його доля невідома. Нікого не поранено.

СВОБОДА — SVOBODA
Український щоденник — UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КОНГРЕС УКРАЇНЦІВ КАНАДИ

Конґрес Українців Канади, вже четвертий з черги, відбувся ще в днях від 8 до 11 липня і про нього були в „Свободі" вичерпні інформації. Вже на підставі тих вісток можна було ствердити, що Конґрес мав великий і різносторонній успіх, і якщо ми досі здержувались від редакційних коментарів на цю тему, то не з браку уваги до наших канадійських братів, але головно в очікуванні кінцевих резолюцій Конґресу. Ті резолюції тільки що наспіли і їх друкуємо на іншому місці. Вони ще тільки збільшують загальний успіх Конґресу.

Насамперед треба поґратулювати українцям Канади за те, що вони в зв'язку зі своїм Конґресом потрапили привернути до української справи загальну увагу канадійців, включно з найвищими державними достойниками. Виступ на Конґресі прем'єра Канади Сен Лорена та інших федеральних і провінційних міністрів і губернаторів, як теж їхні одушевляючі промови та широкий відгук в канадійській пресі могли бути частинно коньюнктуральні — Конґрес бо відбувався напередодні канадійських виборів, — але це в нічому не зменшує заслуг і успіхів Конґресу та канадійських українців, які зуміли використати для української справи відповідну коньюнктуру.

Конґрес Українців Канади — наскільки це можна оцінювати з повідомлень про його перебіг та з голосів преси — мав теж великий внутрішньо-організаційний успіх, хоч ще не повний, бо не всі місцеві організації і групи увійшли до Комітету. Не обійшлося і без деяких труднощів та перешкод. Все ж таки успіх в тій ділянці був і він може стати останнім кроком до такого самого повного об'єднання й консолідації канадійських українців, як його добились американські українці в своїм Конґресовім Комітеті. На це є всі об'єктивні передумови й, як видно з повідомлень та резолюцій, багато доброї волі.

Ідеологічно-політичні резолюції Конґресу Українців Канади, кінцеве оформлення яких забрало, як виходить, дещо більше часу, йдуть також цілком по лінії Конґресу Американських Українців і відповідають тій солідарності думок і співпраці, які завжди існували між українцями в обидвох цих країнах, як і між самими країнами. Звичайно, на переді тих резолюцій ставиться обов'язки до своєї канадійської батьківщини та її розвитку й оборони, з якими наші брати в Канаді, як і ми тут в З'єдинених Державах, нерозривно зв'язуємо наш власний громадський розвиток і головно наші заходи й старання в допомозі визвольним змаганням українського народу. Бо українці Канади, як і українці в ЗДА, не бачать жадних можливостей для забезпечення своїх країн, для відвернення від них загрози та для встановлення тривкого миру в світі без попереднього повного визволення українського народу і встановлення народоправної і суверенної Української Держави на всіх етнографічних українських землях.

На окрему увагу заслуговує резолюція КУК відносно наболілої справи „єдиного представництва українського народу назовні". Теж і ця резолюція йде приблизно по лінії резолюції УКК, хоч і в дещо іншому оформленні. Українці Канади цілком правильно приписують собі окремі зусилля для консолідації української еміґрації, і добре, що заповідають продовження цих зусиль.

В резолюції КУК на цю тему дослівно сказано: „Четвертий Конґрес Українців Канади звертається з закликом до всіх українських політичних організацій, партій і установ на еміґрації, до тих, що вже є в УНРаді, й до тих, що остаються ще поза нею, щоб в ім'я добра української визвольної справи забули про свої партійні розходження і створили на плятформі УНРади єдине політичне представництво українського народу". Резолюція останнього Конґресу Американськи Українців йде в тім самім напрямі, хоч і інакше сказана. Значить, так КУК, як і УКК вважають плятформу УНРади в теперішніх обставинах ще за найбільш відповідну, на якій могло б прийти до повної консолідації і до неї закликають. Це відноситься в однаковій мірі, як до УНРади й тих груп, що входять в її склад, так і тих, що є поза нею. Цей голос великої маси українців в ЗДА і Канади повинні взяти собі до серця всі ті, до кого він скерований.

Відповідальність за молодечі переступи

Люди, що виходять у неділю чи в інший вільний час на прогулянку до міських чи інших публічних парків, з жахом спостерігають поламані галузки дерев, побиті жарівки в ліхтарнях, поперевертані лавки і т. п. уладження для вигоди населення. Такі факти записує постійно щоденна преса, таврючи їх як ознаки „вандалізму", тобто дикунства. Нічною порою відбуваються напади на прохожих, а в деяких дільницях великих міст ці напади набрали характеру суспільної болячки, названої словом „моґінґ", українським відповідником якого може бути „мордобиття". Цей „моґінґ", сполучений звичайно з грабіжжю, став просто спортом в колах доростаючої молоді. Сотні випадків, коли молодь порушує закони або етичні засади, реєструє різномовна преса, і тому загал населення не може поминути мовчанкою цих проявів молодечої злочинности, званої в англійській мові „джувенайл деліквенсі", тобто молодечою переступністю.

Від 1948 р. існує в Ню Йорку Рада Молоді для спостерігання молодечої переступности, для реєстрування поодиноких її випадків, для підшукування способів, щоб запобігти розросту цієї „порочности", і для лікування молодечих суспільних недуг. Від початку свого існування до кінця 1952 р. нюйоркська Рада Молоді записала 14,254 випадки переступів у дітей, що стали спеціяльною проблемою в їхніх родинах. Хоч серед них є багато доростаючої молоді, пересічний вік порушників — 9-10 років. Рада Молоді безпосередньо чи через порозуміння з публічними молодечими й виховними бюрами або приватними добровільними установами склала програму дораджування батькам, як виховувати дітей, заохочувати їх до виконування якихсь завдань цілими групами, улаштовування відпочинкових розваг і т. п. проєктів, витрачаючи на це $2,370,000 річно. Половину витрат покриває стейт із спеціяльно призначеного на це фонду.

Не зважаючи на це, за перших п'ять місяців 1953 року 3,169 переступників, хлопців та дівчат, перейшло через міські дитячі суди, а це вказує на зріст молодечої переступности на 21 відсотків супроти такого самого часу в минулому році і на 26 відсотків супроти пересічної молодечої злочинности за чотири роки (1948-1952).

Панна Марія Доффін, директорка служби проводу молоді при Раді Молоді, твердить, що недостача громадських ресурсів при лікуванні суспільних і чуттєвих недуг молоді є причиною поширення переступности у Ню Йорку, який поділено під цим оглядом на одинадцять районів.

Джан Воррен Гілл, голова Суду Родинних Стосунків, визнав спостереження Ради Молоді за правдиві, а інший суддя з цього самого суду, Джостін Вайс Поліер, констатуючи байдужість загалу громадянства як причину зросту переступности, заявив, що головну вину в цій справі треба приписати батькам, які забагато покладаються на діяльність публічних добродійних установ, а самі замало цікавляться домом і передають усю опіку над дітьми матерям.

Дехто може прийти до висновку, що молодеча переступність — це витвір тільки американського життя, зосередженого по великих містах. Одначе, з Единбурґу, у Шотляндії, 12 серпня сповістили, що там відбувався світовий Конгрес Домашньої Економіки з участю 1,200 делеґатів із сорока чотирьох країн для студій родинного життя і дискутування ідей, які служать підставою для „нормального життя родини". 1,100 учасників конґресу, — жінки. Між ними було 90 із ЗДА і 29 з Канади. Конґрес відкрив шотляндський державний міністер Ірл Гом, який заявив, що двадцяте сторіччя перевернуло загально-прийняті життьові засади майже кожної нації. Успіхи в комунікаціях, атомові досліди, техніка масової пропаґанди і телевізії — усе це створило незвичайно серйозні проблеми. Особливо гостро стало питання щодо місця матерів у промислі.

Лорд Гом ствердив, що відсутність батька й матері вдома, дає притоку для безконтрольної поведінки дітей, а з цим і беззаконня та непостійність в характері сучасної молоді. Він підкреслив, що хоч дитячі притулки та дитячі садки виконують важливу місію при вихованні дітей у той час, коли матері працюють в фабриках чи бюрах, але ці установи не можуть заступити матерів. Проф. Иосип Піллер, делеґат із Швайцарії, критикував теперішні суспільні стосунки, кажучи, що „суспільний поступ — це питання накопичених багатств або хвилевого ефемеричного успіху. Це питання спільних змагань, які виявляються в тому, щоб одиниця присвячувала себе допомозі іншим людям і вчила їх солідарности".

Саме в часі, коли відбувався світовий Конгрес Домашньої Економіки, нюйоркська преса занотувала факт, що 24-річний кандидат на артиста, Джозеф Наполі, добровільно явився до поліції і заявив, що то він 20 липня 1952 р. пограбував на $950 Поблик Бенк енд Трост Компані при 39 вулиці. Як причину признання, він подав гризоту сумління. Виходить, що „раз добром налите серце ввік не прохолоне" і що виплатиться виховувати дітей в дусі відповідальности перед Богом і перед собою самим.

М. Пастернакова

Діти — в таборах і поза ними

Вакації скорою ходою наближаються до кінця. Дітвора і молодь повертає знову до міст з літніх таборів і осель. Обгорілі сонцем обличчя, радісні блиски в очах, вирослі, ніби вгору витягнуті молоді тіла свідчать про чудодійний вплив вільної природи, підтверджують правду про джерело життя в ній, в якому людина, як спрагнений, обездолений на життєвому шляху мандрівник, нераз шукає обнови для своїх духових і фізичних сил.

Зелені простори, соняшні зайчики на гілках дерев, бризки води під веслом, голубий димок горіючого ріща, глибока ночі тиша ,що її лиш іноді ворушить крик пролітаючої птахи, — усі ті картини вже з ранньої весни ввижались міській дітворі і молоді, приваблювали споминами минулорічних днів волі. На цей глибокий вакаційний віддих вони нетерпляче ждали, підраховуючи дні, коли бажання стане дійсністю. Батьки і виховники увесь цей час жили тими самими думками, що й їх діти і в приготуваннях до реалізації цієї соняшної мрії брали активну участь. Підшукували приміщення для оселі в околиці, вільній від комарів і трійливого плющу, з місцем пригожим для купелів, забезпечували харчами і взагалі турбувалися усіми фізичними потребами дітвори на місці літнього поселення. Звичайно, справи дуже важливі, без яких не бути таборові чи оселі. Виховники складали пляни зайнять, в які вставляли лекції історії, географії, літератури, фізичні вправи, приготування до імпрез-пописів, призначених для гостей, що приїздять у відвідини до дітей, а частіше для своєї розваги. Час в оселі минав діловито, густо позначений приказами і гудками виховників, приглушуючи дитячу снагу до вільного вияву думки і руху. Не має сумніву, що табір-оселя — це важлива нагода для вирощування національного духа, для подачі дітям знання про Рідний Край, для плекання шляхетних патріотичних почувань. Та коли цей матеріял успішно вичерпано, то чи справді дитячі табори та оселі задовільно сповнили своє завдання?

По повороті дітей до дому, вникливе батьківське око помічає в них не тільки фізичні зміни та умовий прибуток, але дуже часто теж і внутрішні зміни. Нові риси у вдачі, у способі думання, особливі критичні завваження, нечувані досі запитання, що вимагають негайної відповіді, зміну у відношенні до давніх приятелів і т. д. Буває, ті зміни в одних більше виразні, в других менше, в одних вони корисні, мило вражають дорослих, то іноді просто затривожують батьків до тієї міри, що вони зарікаються наступного року висилати своїх дітей на оселю чи до табору. Явище цілком природне, що кількатижневе перебування дитини чи юнака серед цілком змінених умовин щоденного життя має свій вплив не тільки на фізичний вигляд, але не менше, а, можливо, й ще більше, на їх психічну структуру.

Дітвора старшого шкільного віку переживає період найбільш складних духових процесів, які формують її погляд на явища щоденного життя, глибоко позначуються на її характері та мають безсумнівний вплив на дальший етап виховання. І в міру того, як кругозір їх життєвих зацікавлень поширюється, авторитет батьків і виховників помітно слабне, відступає місце випадковим посторонним впливам. Дитина-підросток підсвідомо шукає приятеля, не тільки товариша для гор і розваг але більше для духової дружби. Вибір звичайно падає на дещо старшого віком, що чимось імпонує дитині чи юнакові. Від такого приятеля можна багато дечого навчитися, перейняти, наслідувати, а передусім багато цікавого дізнатися у хвилюючих дитячу душу питаннях.

В дітей великого міста пе-
(Закінчення на стор 3-тій)

Арґументи, які шкодять консолідації

Широкі маси українського народу, без сумніву, прагнуть національнаної єдности й консолідації і щиро вітають кожне досягнення в цьому напрямі. Переконувати український загал на еміґрації про потребу національної єдности й консолідації — шкода часу. Час, зужитий на це, краще використати на переконування деяких наших чільних політичних мужів.

Не зважаючи на це, п. А. Чернецький робить таку спробу у статті „За національну єдність і консолідацію" („Свобода", ч. 170 з 12. VIII. 1953 р.). Хотілося б не сумніватись в шляхетних інтенціях автора, але, на жаль, арґументація цієї статті більше шкодить, як допомагає єдності й консолідації.

Постараємось цю думку узасаднити. Приймаючи виклик п. Чернецького, старатимемось висловлювати наші думки „одверто", „говорячи правду в очі".

Перш за все, вважаємо зайвою витратою часу поучення шановного автора про демократію, що займають більше, як половину статті. Кому потрібні такі поучення? Бо, або ми всі визнаємо принципи демократії, і тоді таких поучень не треба, або частина з нас цих принципів не визнає, заступає „фашистський" світогляд, кохається в диктатурі, монопартійності, тоталітаризмі і т. п. благодатях — і тоді таких поучень... також не треба. Яка ж може бути єдність і косолідація між „демократами" і „фашистами"? Ми цілком згідні з думкою, напр. проф. Феденка, що консолідація української „демократії" з оунівськими „фашистами" є для цієї „демократії" неможлива, непотрібна й шкідлива. І коли ми тепер, з цього самого табору, чуємо голос про єдність і консолідацію, то приймаємо цей голос не то із здивуванням, не то з підозрінням. Чи йдеться справді про консолідацію, чи може про пропаганду, мовляв, кола УНРади — за єдність і консолідацію, а сякі-такі „фашисти", „примітивні молодики", „аґенти чужих розвідок" і т. п. кандидати до влади через „захват і братовбивства" — проти неї. А там, де є підозріння, там немає щирости і не може бути порозуміння.

Але тепер питання до всіх людей доброї волі: „Чи є справді така порода, як „українські фашисти"? Згідно з нашим глибоким переконанням, жадних „фашистів", якщо не рахувати деяких компартійців, немає в Україні. Жадного „фашизму" не було, нема й не буде в Україні. Таке явище було б незгідне з українським небом, українською природою, українським характером. Хто в Україні шукає „фашистів", хто поборює український фашизм", той стріляє блохи на хвості в тигра. Це не є заняття для серйозних людей.

І тому, дорогий пане Чернецький, не проповідуйте демократії, бо цим проповідуванням тільки виливаєте відро води на Ніяґару. „Фашизму" українського нема й не буде, не тому, що різними наськими та ненаськими „демократами" таврована „фашистами" українська політична організація схвалила на своєму III Зборі в серпні 1943 р. постанову, що: „ОУН не бореться за Україну для себе, вона не бореться за владу на Україні, ані за форму влади. Про її владу і про її форму буде рішати сам нарід і його найкращі представники в майбутній конституанті"; не тому, що якийсь там „фашист" коментував цю постанову в органі Проводу ОУН словами: „Про форму і підмет влади рішатиме нарід у майбутній українській конституанті. Не приймаємо засади монопольности. Кров наших найкращих друзів ллється за Україну, а не за державні посади" („Ідея і Чин", ч. 5 1943, ст. 14) і не тому, що деякі представники УНРади аж до занудження деклямують про „демократію", але тому, що українські народні маси, звільнені від усіх благодатей московського фашизму, матимуть подостатком кафтанів безпеки, щоб убрати в них кожного кандидата на диктатора України і посадити його до божевільні. Це повинні врахувати всі еміґраційні кандидати на диктаторів України, ті, що мають демократичний партійний білет, і ті, що його не мають. В Україні таких кандидатів немає.

Пише п. Чернецький про „задні пляни захопити владу". Хто збирається „захопити владу" і де: в американських фабриках, канадійських фармах, австралійських преріях, чи може в Параґваю? Несерйозність такого твердження очевидна. Цікаво, що всі такі міркування обертаються коло одної теми: скитальщина, а про рідні землі, про основні маси українського народу на цих землях ані чичирк. Так, ніби селяни, робітники, трудова інтеліґенція всіх земель України від р. Тиси аж по р. Кубань не мали б нічого до говорення, а про все рішали б еміґраційні кандидати на „владу". А може ця влада вже створиться в Україні, поки ще еміґранти подумають, що їм треба туди рушати, щоб на старість дихнути свіжим повітрям Карпат, поклонитися святим горам Київським й досхочу наїстися полтавських галушок? Чому ж це так конче має бути, що в обозах окупаційної армії приїдуть „унрадівські" й „бандерівські" кандидати на владу й зчинять міз собою братовбивчу боротьбу за неї? А що ж тоді український народ — не візьме бука в свої мозолясті руки й не прожене їх до бісової матері, щоб і духом їхнім там не пахло? Приймаю парі: 100 американських долярів проти 1 швайцарського франка, що так і сталося б, якби ці середовища нічого більш путнього не зуміли зробити. Скоріше треба припускати, що цього не станеться, бо віримо в українську людину і віримо, що прийде час, коли в неї патріотичні почування візьмуть верх над партійними чи груповими міркуваннями.

Фальшиво звучать арґументи шановного автора про безнадійний „розполітикований примітивізм" і наявність „ідейної молоді", про її захоплення від „визнання" їх і розмов з чужинецькими розвідками, та про такі інші речі, які нібито стоять на перешкоді для єдности й консолідації. „Ідейна молодь", про яку думає шановний автор, давно переступила поріг сороківки чи п'ятдесятки і здебільша має за собою солідні академічні дипломи й значний політичний досвід. В 1917 році батько Грушевський мав тільки 51 рік, а таких безвусих політичних діячів, як Севрюк, Голубович і т. п., навіть не згадуємо. Оця „ідейна молодь" зовсім не захоплюється розмовами з чужинецькими розвідками і ними не хвалиться так, як не хвалиться ними екзильний центр УНР ні тепер, ні тоді, коли організував з допомогою одної чужинецької розвідки т. зв. Другий Зимовий Похід. „Ідейна молодь" має теж свою думку про те, що є, а що не є „розполітикованим примітивізмом". Ось, напр., вважаємо (даруйте, що зараховую себе до тієї „ідейної молоді") безмежним політичним примітивізмом такі факти: (1) Применшування значення революційної боротьби в Україні, її „туфтазація", якщо можна мені вжити вислову проф. Феденка, (2) Заперечування існування керівного органу цієї боротьби — УГВР і невміння знайти з її представництвом спільну мову, хоч для цього була 1001 нагода, (3) Невміння зорганізувати в УНРади представництва, за яким справді стояла б безспірно виявлена воля народу, (4) Безмежна легкість у вишукуванні таких „рівновартних" партнерів, як господін Ніколаєвскій з усією кумпанією із т. зв. „м'якого „КЦАБ-у", при рівночасних труднощах знайти спільну мову, напр., з „бандерівцями", чи „гетьманцями", (5) Всі ці прийоми з ділянки подвійної бухгальтерії, як напр., великий шум довкруги акції проф. Добрянського, а потім стахановське перевиконання підсованого йому пляну принаймні на триста процентів, вітання з'їзду Доленка і заперечування факту вітання, розбивання партій УНРади, що її підтримують (УРДП), але не мають щастя належати до її т. зв. „твердого ядра", при чому, у відношенні до лідера цієї партії ведеться дискримінаційну акцію і т. п.

Досить! Ми могли б продовжувати цей список, але на цьому шляху нікуди не зайдемо. Ми прагнемо національної єдности й консолідації, і це не є бляшана фраза. Ми не визнаємо інших традицій, як традицій УНР, бо це є традиції, освячені кров'ю найкращих синів і дочок українського народу. І якщо УНРада та її партії, що вважають себе єдиним переємником цих традицій, хочуть справді єдности й консолідації, вони повинні взяти собі до серця слова зі статті п. А. Чернецького: „Треба мати щирі українські патріотичні почуття, братерське відношення до всіх українців (до „бандерівців", „уґаверівців", „гетьманців" — наша прим.), пошанування людини супроти свого політичного противника (я. в. — наша прим.) і віру, що й він хоче добра своєму народові, треба чесно і мужньо все переводити у політичній роботі, без ніяких задніх плянів, а тоді осягнемо єдність і консолідацію нашої скитальської громади".

Золоті слова шановного автора повинні запасти всім політичним українським діячам на еміґрації глибоко в душу й серце.

Лев Шанковський
к. підхор. Армії УНР
й учасник 1го Зимового Походу.

Василь Косаренко-Косаревич

ПЕРШЕ ПОСОЛЬСТВО САМОСТІЙНОЇ УКРАЇНИ

(Уривок з споминів)

(2)

Так зумовлене безгрошев'я нашого посольства було теж причиною, чому неможливо було використати коньюнктуру, викликану відкриттям у Берліні нового посольства нової держави. Скільки то прекрасних і корисних пропозицій політичного й економічного характеру з боку найповажніших чинників і фірм Німеччини були роблені нам надаремне? Сюди належала між іншим і пропозиція впливового професора Штайна, з видавничої і ґресової фірми Ульштайна, закупити одну з його газет цілком або бодай одну чи кілька сторінок для власного уживання. Цей же самий Штайн був головою т. зв. „Міттвохґезельшафт" себто ґурту представників впливових урядових і приватних чинників, що сходилися в тому самому готелі „Континенталь" кожної середи вечером і обговорювали найважливіші біжучі проблеми внутрішньої і зовнішньої політики німецького Райху.

Коли би тоді були потрібні гроші, то з не одного русофільського Савла можна було зробити українофільського Павла.

Як довго інтерес України був рівнобіжний або покривався з особистим інтересом О. Севрюка, так довго Севрюк, ще молодиком, осягав великі успіхи в Бересті Литовському, навіть супроти таких старших і досвідчених дипломатів, як міністри закордонних справ Німеччини, фон Кюльманн, і Австро-Угорщини, граф Чернін. Студент Севрюк, знаменитий грач у покера, не давав і в політичній грі пізнавати партнерам по своєму обличчі, які карти в його руках — і він вигравав блефом. Заслуги Севрюка в Бересті Литовському були для України велетенські. Одначе з хвилиною, коли прийшло до конфлікту між інтересами України і його власними, Севрюк став котитися по похилій площі.

Користі чи шкоди для України заподіяні ним у Римі, Парижі, в Швайцарії та по всіх краях Европи, з Совєтською Україною включно, змогли б віддзеркалити люди, які мали нагоду бути там близько нього.

Проганяний час кількох тижнів, доки не прийшло до вимушеної згоди уряду в Києві на залишення Севрюка послом у Берліні, використали вороги української державности не тільки в Києві, але й у Берліні. Великоземельники, що їх царі обдаровували латифундіями в Україні та які тепер боялись втратити свої посілості в незалежній Україні; фабриканти і банкіри, що тягли з України величезні прибутки і боялись їх втратити, — вся ота кліка розгорнула свою діяльність і в Києві і в Берліні, щоб довести до зміни курсу німецької політики на Сході з українофільського, наставленого генералом Гофманном, на русофільський. Посольство не було всилі відповідно протидіяти. І коли вісті про це наспіли з Києва разом з дорученням протидіяти ворожим затіям, було вже запізно. Не помогло вже навіть позискання голов ліберальної, демократичної, християнсько-соціяльної і соціялістичної фракції в парляменті — Науманн, Пфайфер, Ерцберґер, Зідекум, Еберт — на чолі з його президентом Ференбахом, запрошених і прибувших на дотичне прийняття в готелі Кайзергоф. Ця вечеря цікава була ще обильністю страв, привезених з України і подаваних у голодному Берліні. Гора цукру, поданого наприкінці до правдивої кави, спонукала Еберта попросити дозволу взяти кусничок цукру, щоб показати дружині, бо інакше не повірить вона на описові вечері. За його прикладом пішли й інші гості — і цукор зник в їх кишенях.

Наступного дня потелефонував Надольний, радник в німецькому міністерстві закордонних справ і референт справ Сходу Европи. Чи не захотів би я вступити до нього, як буду в околиці Вільгельмштрассе? Мої відносини з ним були добрі, бо я, як початкуючий на дипломатичній службі, нерідко прохав його порад в сумнівних випадках і він ніколи не відмовляв їх мені. Отже не диво, що коли я зайшов до нього, так його першим запитом після привітання було: чому я не порадився його перед заміром скликання провідників фракцій парляменту (райхстаґу) на прийняття, щоб через них вплинути на уряд? Бо тоді він був би повчив мене, що такий спосіб впливання на уряд лежить поза рямками реґуляміну для дипломатичних представництв при даному уряді. Моя відповідь звучала: В даному випадкові було зайвим радитися його, бо приклад дав німецький посол у Києві, фон Мумм. А чей же такий старий дипломат, як фон Мумм, повинен знати, що дипломатичний представник сміє та чого не сміє робити. Тим цей інцидент був зліквідований.

Згадана кліка досягла своєї мети при помочі генерала Людендорфа, якого вдалося їм позискати, як противагу до генерала Гофмана. Людендорфові вдалось позискати цісаря Вільгельма II для зміни курсу німецької політики на Сході на повних 180° — твердженням, що український народ не має власної шляхти, бо вона або спольщилась, або зросійщилась. Але він має багату землю. Отже зможе мати квітучу державу і без ведення її своєю шляхтою. А це може стати поганим прикладом для німецького народу, що привик вважати тільки шляхту (юнкерство) здібною вести державу, як слід. Якщо б німці пішли слідом українців, тоді буде кінець і династії Гогенцолернів, яка опирається на юнкерстві.

Революційним хвилям протимонархічного уладу в Европі зміг би успішно опертися тільки союз усіх монархічних династій, головно ж Гогенцоллернів і Романових. Але який російський цар подав би руку німецькому цісареві до такого відпорного союзу, якщо б останній залишився б тим, хто допоміг унезалежненню України, отже до вирвання найціннішої перлини з царської корони? Тим більше, що втрата України означає втрату половини економічного і стратегічного потенціялу цілої Росії і таке ж зменшення вартости її союзу для Німеччини.

Він, Людендорф, має вже запевнену остаточну перемогу і зможе перекинути пару сот тисяч війська зі Сходу на Захід, щоб не тільки повернути Україну назад Росії, але й вивезти з України все те, чого Німеччина потребує в харчах і сирівцях без заплати золотом, як це умовлено в Бересті Литовському.

На підставі тих даних, що їх далеко пізніше подав до відома генерал Гофманн (уже у відставці), державність України була неґативно вирішена.

ІДЕОЛОГІЧНО-ПОЛІТИЧНІ РЕЗОЛЮЦІЇ КУК

1. — Великий розвиток технічних наук спричинив зріст матеріяльної культури, що піднесло загальний добробут, але рівночасно привело до послаблення духового життя. Людське життя втратило багато на своєму змісті й підупала його творча сила.

На наших очах проходить криза людської духовости, виявляючись в грізному конфлікті ідеалістичного й матеріялістичного світоглядів.

Серед таких обставин велика відповідальність спадає на провідну верству в кожному народі. Церковні й світські провідники зобов'язані історією, об'єднаними зусиллями, вести працю для обнови людського життя, привернувши йому цілющі джерела християнської віри й демократичного світогляду.

2. — Сучасна криза духовости поглиблює і поширює міжнародні конфлікти політичного життя і не дає можливости на встановлення миру між народами, що може бути досягнений через внутрішній мир людини й людських суспільств. І тому, передумовою встановлення миру є знищення в світі ворожих людству державних режимів, насильства й поневолення одного народу іншим.

3. — Наша країна займає в тому всесвітньому змагові одно з передових місць. Її природні багатства, тверезість думки її провідної верстви й населення, здорова віра й візія майбутнього та доплив щораз то нових людей, які прибувають з різних країн нашої країни, гарантуючи їй світле майбутнє і щораз більший вплив на міжнародному форумі.

В цьому напрямі, нарівні з іншими етнічними групами, працюють десятки років і українці Канади, що є частиною канад. суспільства. І тому, IV Конгрес Українців Канади, стверджуючи безумовні успіхи дотеперішньої праці, вважає, що українці Канади надалі виконуватимуть успішно свої громадянські обов'язки, задержуючи рівновагу між ними й активною участю в житті своєї етнічної спільноти, через скріплення своїх традицій, своїх церковних і громадських організацій, — своєї мови й духовости.

4. — Четвертий Конгрес Українців Канади стверджує, що в демократичних умовах нашої країни велике значення має суспільно-політична активність її громадян, що є запорукою розвитку й збереження правопорядку. І тому, кожен українець Канади повинен по своїм силам і здібностям активно працювати в загальноканадійському суспільно-політичному житті для його розбудови й скріплення.

5. — В теперішніх непевних часах основною силою оборони кожної країни є патріотичні й жертвенні громадяни.

Четвертий Конгрес Українців Канади вважає, що виховна праця українських громадських організацій, об'єднаних в Комітеті Українців Канади, повинна продовжуватись в дусі скріплення патріотизму й жертвенности українців Канади для оборони Канади перед внутрішньою і зовнішньою небезпекою.

6. — Закордонна політика нашого уряду проходить по лінії великого зрозуміння для гармонійної міжнародної співпраці й заслуговує на повне одобрення. Однак, на перешкоді цій міжнародній співпраці стоїть світовий комунізм і російський імперіялізм, який поневолив український і інші народи та допровадив їх до загального упадку.

І тому, Четвертий Конгрес Українців Канади вважає, що закордонна політика Канади повинна виключити всякі можливості наладнати взаємини з Совєтською Росією коштом нею окупованих і поневолених народів.

7. — Зміна диктатора в Москві захитала основами СССР і Кремль прийняв нову тактику на внутрішньому фронті та в закордонних взаєминах. Прийшло до незначних уступок в Україні та в інших республіках. Зате, в закордонній політиці ця тактика Кремля обновила тенденції апізменту, що нашкодив у минулому та викликав недовір'я поневолених народів до політики демократичних урядів.

І тому, Четвертий Конгрес Українців Канади вважає, що большевицька загроза не зменшилась та що послаблена осторожність демократичних країн може привести Західний світ до трагічних наслідків.

8. — Українці Канади є зацікавлені в правильній розв'язці національної проблеми в центральній і східній Европі, однак, вони не бачуть тієї можливости без повного визволення українського народу. Проклямована 22 січня 1918 року Українська Народна Республіка впала після трирічної війни з комуністичною Росією, як перша жертва московсько - большевицького імперіялізму й з того часу на українських землях ведеться безперервна боротьба за відновлення української державности, яка в останньому періоді виявилась в організованій формі спротиву, відомого під назвою Української Повстанської Армії.

Москва довела Україну до економічного, культурного й політичного закріпощення. І хоч Україна є нині членом ОН, але фактично роля її представників у цій найвищій міжнародній установі зводиться до мовчазного виконування наказів Москви. Український нарід є позбавлений права щонебудь самостійно вирішувати й такий стан окупації триває вже більше тридцять років. За той час проходили на українських землях криваві розправи, що знищили мільйони невинних людей. З цим станом важко боротися українському народові без зовнішньої допомоги. І тому, Четвертий Конгрес Українців Канади апелює до уряду Канади, щоб він присвятив більше уваги в своїй закордонній політиці проблемі визволення України.

9. — Доцінюючи вагу єдиного представництва українського народу назовні, українці Канади, по другій світовій війні, допомагали через Комітет Українців Канади в консолідації українських політичних сил на еміграції. — Цей принцип поступування Комітету Українців Канади залишається незмінним і в слід за цим постанова Третього Всеканадійського Конґресу Українців Канади, щоб українські політичні партії об'єдналися на плятформі Української Національної Ради, є зобов'язуючою на майбутнє.

Четвертий Конгрес Українців Канади звертається з закликом до всіх українських політичних організацій, партій і установ на еміграції, до тих, що вже в Українській Національній Раді й до тих, що овваються поза нею, щоб в ім'я добра української визвольної справи забули про свої внутрішні партійні розходження і створили на плятформі Української Національної Ради єдине політичне представництво українського народу.

ВНУТРІШНІ ПРОГРАМОВО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ

1. — В останніх роках заснували на терені Канади нові українські організації, що досі не всі включились в організаційну систему КУК. В цілі координації українського обрганізованого життя в Канаді було б доцільним, щоб ці організації включились в організаційну систему КУК. І тому, Четвертий Конгрес Українців Канади:

а). — Доручає Президії КУК поробити відповідні заходи, щоб ці організації ввійшли в організаційну систему КУК;

б). — Закликає ці організації увійти в організаційну систему КУК та причинитися до скріплення загальної української координаційної і репрезентаційної установи.

2. — В міжорганізаційних взаєминах та у співжитті між українськими людьми слід звертати більше уваги на взаємну пошану й толеранцію щодо релігійних і політичних переконань, на відповідальність за слова й вчинки, на конструктивну критику, виявляючи бажання взаємно собі допомагати та плекати жертвенність на загальнонародні цілі.

3. — Четвертий Конгрес Українців Канади стверджує, що здорове громадське життя вимагає культурних розривок, спорту й соціяльного співжиття. І тому, Комітет Українців Канади, через свої складові організації і Відділи, повинен присвятити більше уваги цій важливій справі.

4. — Праця українців Канади в своїх організаціях була б загрожена, якби припинився доплив молоді. Проблема добору проводу та застосування нових методів праці мала завжди рішальне значення в організаційному житті й була тісно пов'язана з участю молоді в українському громадському житті, задержуючи при цьому тяглість праці через активну співпрацю старшого громадянства.

5. — Велика й різноманітна праця Комітету Українців Канади та його відповідальне становище, вимагають сперти її на постійно діючі фахові комісії, відділи, згл. референтури. Це допоможе Комітетові Українців Канади краще виконати його завдання і матиме корисний вплив на ідейний і організаційний розвиток українського громадського життя в Канаді.

Вступайте в члени УНС!

Василь Витвицький

КАПЕЛЯ БАНДУРИСТІВ НАПЕРЕДОДНІ ПОЇЗДКИ

— Вища сила зберігає Капелю, — каже один з найстарших кобзарів-бандуристів, згадуючи, які неймовірні труднощі Капеля пережила і все таки збереглася. — Совєтська неволя, гірша від татарсько-турецької, згодом війна, німецькі концентраційні табори...

— Пригадуються наші виступи по таборах невільників-остовців! — згадує кобзар. — Ось виступаємо в таборі дівчав, вивезених силоміць з України. Успіх! Та який ще успіх? Це було могутнє душевне єднання нас з ними, яке вводило в зачудування навіть бездушну німецьку сторожу.

Після війни страхіття репатріяції. Пізніше, по роках блискучих мистецьких успіхів в Америці, загроза ситої буденщини, а далі й внутрішні труднощі.

І нарешті, немовби вищою силою в пору зісланий, приходить 1953 рік і пригадує капелянам та усій українській громадськості: забудьте про 30-ліття Капелі!"

Життя в кобзарському товаристві пожвавлюється. Відсуваються в тінь давніші внутрішні різниці та непорозуміння. Григорій Китастий разом з Володимиром Божиком укладають і опрацьовують нову програму („не можна ж їхати в дорогу з старим репертуаром"). Голова капелянської управи Петро Гончаренко розписує листи до тих капелян, що розбрилися по широкій американській землі. Наші мистці-образотворці присилають вибрані зразки для нових костюмів („не можна їхати в старих"). Збираються матеріяли (спомини, світлини, пропам'ятні записки слухачів) для видання ювілейної книги-історії Капелі за 30 років її існування.

Ворушаться широкі кола українсько - американського громадянства. У ньому відзивається почуття великого обов'язку перед українським народом, який під час найбільшої скрути зберіг один із своїх скарбів — капелю кобзарів - бандуристів. До того український Дітройт, як частина цього міста-мотора, хоче видобути з себе перший засіб енергії, потрібний для „старту".

Одна з представниць місцевого американського громадянства, яку вдалося зацікавити справою капелі та її поїздки, сказала: „Дуже амбітний почин і вартий зусиль". — Зацікавити ширші кола, особливо музик, пресу — це й є одне з завдань, що його ставить перед собою гурт ініціяторів товариства „Приятелі Української Капелі Бандуристів". Вже вдалося знайти прихильників і навіть помічників у цій справі в провідних колах зорганізованого робітництва.

Музика — про це немає двох думок — один з найліпших засобів, за помочю якого можна промовити до байдужого світу, який нас оточує. Що зробила Капеля з Кошицем на чолі — відомо. Подібне завдання може тепер сповнити Капеля Бандуристів, оця співуча і граюча частинка України. За роки свого концертування по Америці й Канаді Капеля сама, без будьякої помочі, здобула велике признання збоку американської і канадійської фахової музичної критики (Капеля — „прекрасна", „оригінальна", „універсальна", „унікальна", „високомистецька"). Коли ж українське громадянство скрізь у тих місцевостях, куди тільки капеля завітає, проведе організовану акцію, можна сподіватися ще кращих успіхів.

За розмірно короткий час плян цьогорічної поїздки Капелі зустрівся з численними виявами щирого признання і заохоти. Своє благословення надіслали обидві центральні українські установи Америки й Канади. Це — перші ластівки, по яких можна сподіватись, що ювілейний 1953 рік стане тією сторінкою в історії Капелі Бандуристів, яку буде чим виповнити.

Діти — в таборах і поза ними

(Закінчення зі ст. 2)

редчасно пробуджуються сексуальні зацікавлення, час статтевого дозрівання приносить виразні психічні переміни. Сьогочасне життя ставить теж різко перед очі дітей і молоді безліч соціяльних питань, на які вони, вже з природи своєї, у більшості реагують шляхетним відрухом серця, стаючи по стороні покривджених, бідних, поневолених. Цей палкий вияв молодої душі використовують руїнницькі елементи, проникаючи своїми впливами у шкільні будинки, опановуючи молодь своїми законспірованими методами до того ступня, що, як це недавно подавали часописи, комуністичні гуртки в школах явно вшановували день смерти Сталіна.

Дитина старшого шкільного віку, жадна емоційних потрясень, легко включається в тайні організації і банди, що приваблюють її сенсаційно-пригодницькою програмою. Цей юнацький гін за чимось небуденним, у своєму роді героїчним, використовують різні темні типи, підсуваючи старшим дітям і молоді наркатики і то не тільки для матеріяльних користей, але часто з наміром руйнувати їх духове і фізичне здоров'я. І багато інших моментів в щоденному житті, в школі, на вулиці, в організаціях, в спорті і розвазі дають спокусливі нагоди для порушення моральних основ, кладених в душу дитини родинним вихованням.

Тут діє вплив приятеля, з яким приходиться батькам і виховникам важко, а то й безуспішно боротись. Майже кожна дитина старшого шкільного віку, майже кожний юнак має у своєму житті хвилини, коли спиняється на роздоріжжі, коли у захитанні духової рівноваги, зводить зі собою глибоку внутрішню боротьбу. У висліді тих переживань в дитині заходять помітні зміни, вона стає роздратована, вперта, брехлива, підозріваюча, або мовчазно байдужа, боязлива і т. п. — стає якась не та, що досі була.

Це одначе ніяк не означає, що ті „важкі до ведення діти" є злі, пропащі діти, що їх треба виключити з гурту нормальних дітей, бо вони своїм прикладом і впливом можуть тільки нанести другим шкоду. На тих дітей слід звернути особливу увагу, бо вони не з власної вини і воли, можливо, находяться на небезпечному закруті. Ті діти потребують негайної помочі дорослих людей. Приниженням, погордою, карами чи бойкотом нічого тут не вдіється, вони ждуть на зрозуміння виявів свого душевного стану, на доброзичливість, на лагідну руку, яка вивела б їх з туманного кола думок і почувань на ясний, правильний шлях. Хто ж має підійти до тих розгублених, нап'ятнованих, від громади відштовхнених дітей?

У багатьох випадках батьківський вплив не має сили, головно тоді, коли дитина не знає що таке родинне тепло і взаємодовір'я між батьками і дітьми. Школи, організації молоді не передбачають у своїх програмах ні місця ні часу на такі виховні проблеми і т. зв. тяжкі діти є тільки перешкодою у виконуванні їхніх обов'язків. Це не є теж справою окремих установ, бо ледве чи такі могли б успішно повести складну працю, яка вимагає знання дитячої психіки та обережного підходу. Кожна доросла людина, що розуміє і любить діти, може в часі прогулянок, особистих зустрічей, таборування і т. п., нав'язати дружні відносини і допомогти „важким" дітям перейти духову кризу та стати повноцінними членами гурту, громади, народу.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою)

ЗАКАРПАТТЯ ПРАЦЮЄ ДЛЯ МОСКОВСЬКОГО МЕТРОПОЛІТЕНУ

„Кам'янецький щебеневий завод — один з найбільших у Закарпатті. Він з успіхом виконує почесні замовлення будівників Московського метрополітену, Південної і Південно-Західної залізниць на щебінь і камінь. Колектив цього підприємства місяць-у-місяць виконує виробниче завдання. Плян другого кварталу 1953 року Кам'янецький завод виконав на 124 проц. а по відвантаженню щебеню — на 134.5 процента. Колектив заводу зобов'язався виробити понад плян 4 тисячі кубометрів продукції і відвантажити 60 маршрутів понад плян, знизивши собі вартість продукції на 2 проценти."

І СТАНИСЛАВІВ ПРО ДРУЖБУ НАРОДІВ СССР

„Відділ пропаганди і агітації обкому партії відрядив у райони области 51 чоловіка з радянського й партійного активу. За тиждень вони прочитали для трудящих Прикарпаття понад 80 доповідей на тему „Братерська дружба народів СССР — джерело сили і могутности соціялістичної держави."

У найбільші сільськогосподарські райони области із Станиславова тепер виїжджають п'ять пропагандистичних груп, які виступатимуть перед хліборобами з доповідями й лекціями про дружбу народів СССР, про радянський патріотизм, про політику комуністичної партії і радянського уряду, про поліпшення добробуту трудящих Радянського Союзу.".

Обдурюють українське населення „дружбою" та обіцянками „поліпшення добробуту" трудящих. Але чи це їм вдасться?

ГОСТИНА ДЕРЖАВНОГО БІЛОРУСЬКОГО ХОРУ В КИЄВІ

„24. липня прибув до Києва з Мєнську Державний хор Білоруської РСР з 60 співаків. Диригує цим хором Г. Р. Ширма. В його репертуарі — понад 500 пісень, в тому числі українські."

„МАЛА ШВИДКІСТЬ"

Большевики хваляться, як то в них усе пляново виконується, та які осяги вони здобули в усіх ділянках праці. Але фейлетон Г. Загадченка („РУ", з 25 липня), показує, що всі крики про „перевиконування" — це тільки большевицька пропаганда.

„Хто в цю чудову літню пору, пору визрівання плодів, не мріє про запашну, свіжу садовину? Згадують про неї і в торговельній мережі. Але тут цей поетичний час іменують просто—договірна кампанія.

Включились у цю кампанію і торговельна база Київського відділу „Гастроном".

— Вам потрібна садовина? — спитав у представників бази голова Верхньорогачицької райспоживспілки Семен Андрійович Панкєєв.

— Ще й як потрібна.

— Так я ж її можу дати вам.

— І багато зможете поставити?

— Та весь Київ завалю. А вже щодо якости, то кияни будуть нам дякувати.

Вдарили по руках і уклали договір.

Поставщик — Верхньорогачицька райспоживспілка зобов'язалася в міру визрівання поставляти в Київ на базу „Гасроном" пахучі абрикоси.

Абрикоси, як відомо, родять раз на рік. І коли цим даром природи не скористатися в липні, то знову доведеться чекати дванадцять місяців!

Керівники Верхньорогачицької райспожиспілки не забули про свої обов'язання.

— Договір для мене закон, — каже Семен Андрійович.

І справді, тара тут заготовлена, транспорт давно чекає команди. Але команди щось не чути.

— Зеленкуваті ще абрикоси.

Минуло ще днів два. Нарешті почулася кооперативна команда:

— Можна збирати!

Колгоспники і колгоспниці дружно взялися за збирання. Вони зривали спілі, оранжово-жовті, м'ясисті, запашні плоди, обережно вкладали в ящики.

— І далеко будете везти наші абрикоси? — спитали вони у кооператора.

— До самої столиці України.

— А відправляти як же будете, літаком?

— Ні, іншим трасnортом.

— Невже поїздом?

— Ні, ми відправим ці речі найдешевшим видом транспорту.

Колгоспники безнадійно хитали головами і казали:

— Навряд чи кияни куштуватимуть ці абрикоси.

Та наш кооператор не звертав уваги на ці дрібниці. А тимчасом гори ящиків з абрикосами росли і росли.

Нарешті запашні плоди з колгоспних садів були доставлені на пристань Ушкалка. А ще через день-два ящики з абрикосами були вже на борту пароплава.

Чотири тисячі шістсот кілограмів прекрасних, добірних абрикосів навантажені на пароплав!

І все-таки кияни не можуть сказати, які на смак ті абрикоси з колгоспних садів Верхньорогачицького району.

Не подумайте, що водники переплутали адресу. Ні, абрикоси привезені в Київ. Привезені так швидко, як це взагалі можливо на водному транспорті. Але що з ними сталося!..

Акт бюро товарної експертизи розповідає про це досить сухо: в наслідок того, що абрикоси відвантажені повної спілости і везли їх чотири дні під палючим промінням сонця, до Києва прибули не фрукти, а суцільний брак, „нестандартна продукція, яка реалізації серед населення не підлягає".

Колгоспники доклали багато сил, щоб виростити і зібрати урожай абрикосів. А от доставити їх до споживача у кооператорів не вистачило ні розуму, ні вміння.

Але це тільки початок „кампанії" псування фруктів. Директор бази Київського відділу „Гастроном" тов. Зборовський каже:

— Така ніжна садовина, як абрикоси, повинна доставлятись до місць споживання у вагонах - рефриджерейторах, льодовниках. А їх іноді доставляють неначе на розпечених сковородах.

Поки на заготівлі овочів і садовини орудуватимуть такі чинуші і формалісти, як прихильники „малої швидкости" з Верхньорогачицької райспоживспілки, абрикоси та інша садовина буде і надалі перетворюватися на гній."

„Чинуші і формалісти" очолюють совєтські установи, — хоч не мають до цього „ні розуму, ні вміння"!

УКРАЇНСЬКІ УСТАНОВИ Й ОРГАНІЗАЦІЇ В НІМЕЧЧИНІ

I. Наукові установи, що їх засяг діяльности переступає межі Німеччини:

Українська Вільна Академія Наук (УВАН), Наукове Т-во ім. Шевченка (НТШ), Український Вільний Університет (УВУ), Український Технічно - Господарський Інститут (УТГІ). Із шкільно-виховних закладів: українська ґімназія у Мюнхені, суботнішні курси й дитячі садки.

II. Молодечі, станові, харитативні, професійні, комбатантські й ін.:

Спілка Української Молоді (СУМ), „Пласт", Об'єднання Українських Жінок, Ліґа Українських Політичних В'язнів, Товариство б. Політичних В'язнів, Демократичне Об'єднання бувших репресованих українців у Совєтському Союзі (ДОБРУС), Об'єднання Українських Комбатантів, Союз Українських Ветеранів, Союз Українських Студентів у Німеччині, Т-во Української Студіюючої Молоді ім. Міхновського, Т-во Студентів „Зарево", Українська Суспільно- - Харитативна Служба (УСХС), Союз Українських Воєнних Інвалідів, зареєстроване Т-во Воєнних Інвалідів, Українська Національна Ґвардія, Леґіон ім. Юрія Переможця, Братство Вояків І-шої Української Дивізії, Місія УПА, Леґіон ім. Симона Петлюри, Клюб Українських Молодих Публіцистів, Комісія Допомоги Українському Студентству (КОДУС) й інші.

III. Політичні:

Українська Національна Рада з представниками партій: Союз Українських Соціялістів (СУС), Українська Революційно-Демократична Партія (УРДП, правиця І. Багряного), Український Національно - Державний Союз (УНДС), Українське Національно-Демократичне Обєднання (УНДО), Організація Українських Націоналістів (ОУН, полк. А. Мельника). Поза У. Н. Радою: Закордонне Представництво Української Головної Визвольної Ради (УГВР), Закордонні Частини ОУН (ОУН Ст. Бандери), Союз Украніських Гетьманців-Державників, Союз Соборних Земель України (ССЗУ), Українська Революційно - Демократична Партія (УРДП, лівиця Майстренка), Союз Конструктивних Творчих Сил України, (інтелектуали для пропаґанди серед німців), Спілка Визволення України, Німецько-Українське Т-во, Антибольшевицький Бльок Народів.

IV. Преса й видавництва:

„Українські Вісті" (двічі на тиждень, Ульм, УРДП на плятформі УНРади), „Український Самостійник", тижневик, (ОУН, Ст. Бандери), „Сучасна Україна" (УГВ, двічі на місяць), „Християнський Голос", тижневик, „Вісті Братства Вояків І-шої Української Дивізії", раз на 2 місяці, „Вперед" (УРДП, місячник), „Вільне Слово" (неперіодично, соц.), „Меч і Воля" (Українська Національна Ґвардія, І. Бульба-Боровець), „Штурм" (Леґіон ім. Симона Петлюри), „До Зброї" (місячник, УПА іУГВР), Бюлетень Українського Інформаційного Бюра (неперіодично, офіційні вісті УНРади), „Науковий Бюлетень" (УТГІ) і „Вісті УТГІ (неперіодично), „Бюлетень" Спілки Визволення України, (неперіодично), „Рідна Церква" (православно-церковний). Установи (як НТШ: Енциклопедія Українознавства) й газетні видавництва видають і книжки. Окремо: „Дніпрова Хвиля" (пригоди й сензації), „Наша Книгозбірня", „Молоде Життя" й ін.

Загалом українських установ і організацій, охоплених Центральним Представництвом Української Еміґрації в Німеччині (ЦПУЕН), є коло 30. Політичні організації туди не входять. Також не названо тут українських видань німецькою мовою. Не сказано про українські організації чи представництва нееміґрантського характеру, як напр. Представництво ЗУАДК в Німеччині.

З ГОЛОСІВ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ

„КАНАДА ПОВИННА ВСТАНОВИТИ ДИПЛОМАТИЧНІ ЗВ'ЯЗКИ З УКРАЇНОЮ"

„Гомін України", ч. 33 з 15 серпня ц. р., Торонто, нав'язуючи до внеску конґресмена Л. Смита в американському конґресі й до переслухання українських, білоруських і американських університетських професорів у справі того внеску, відомого під назвою „Біл ч. 58", пише:

„Приймаючи до уваги постанови конституції Української ССР, є з формального боку всі можливості для західніх держав встановити з Україною нормальні дипломатичні зв'язки та обмінятися дипломатичними та, в міру потреби, теж і консулярними представниками.

Одинокою перешкодою в переведенні такої акції може бути український комуністичний режим у Києві, який може відмовитися від встановлення дипломатичних зв'язків. Безперечно, це він зробить не по своїй волі (як зрештою по своїй волі сьогодні не діє поза залізною заслоною ні одна зі сателітних держав), але тоді буде можна у відповідній мірі здискредитувати отой ляльковий комуністичний уряд і послабити комуністичні позиції.

Коли ж український комуністичний уряд погодиться на встановлення дипломатичних зв'язків з країнами Заходу, ті країни матимуть змогу в той спосіб, хай і покищо не надто широко, закріпити приязні взаємини з українським народом, який заселює важливу частину східньоевропейського простору і по росіянах є найбільшою нацією на Сході Европи, в нинішньому СССР.

З того погляду, беручи до уваги інтереси і Канади і України, ми апелюємо до канадійського уряду, в слід за ЗДА поробити потрібні заходи, щоб встановити дипломатичні зв'язки з Україною. Гадаємо, що нашу думку в тій справі підтримають всі канадійці, зокрема канадійці українського походження, яким дорога справа Канади і які б хотіли допомогти країні свого походження.

„МИ ВОЮВАЛИ ЗА КАНАДУ"

„Канадійський Фармер", ч. 32. з 10. серпня ц. р., Вінніпеґ, — у статті під цим заголовком пише з нагоди комуністичної кампанії в канадійських виборах, де комуністи покликувалися на свою „боротьбу за Канаду":

„Канадійські комуністи українського роду дуже частенько послуговуються словами: „Ми воювали за Канаду в другій світовій війні"...

Так, канадійські комуністи вступали в канадійські збройні сили, але коли? Може на самому початку війни, коли всі західні демократичні держави виповіли Німеччині війну? Зовсім ні. Вони вписувалися до війська вже по 21-шим червня, року 1941, коли бувший великий приятель і союзник Сталіна — Гітлер, напав на совєтську окуповану територію. До того часу комуністи вважали війну за „капіталістичну".

Отже „ми також воювали", але коли „ми" почали воювати, і за що й за кого?"

ГОЛОВА ГРУЗИНСЬКОЇ ЕМІҐРАЦІЇ ПРО УПАДОК БЕРІЇ

„Українські Вісті", ч. 60 з 26. липня ц. р. поміщують широке інтерв'ю з головою екзильного уряду Грузії, Евгеном Геґечкорі, який разом з іншими чільними грузинськими діячами, як Церетелі, Чхаїдзе, Джорданія й ін. грав визначну активну ролю у Грузії в часі революції 1917-21 рр і знає детально, яку ганебну ролю відіграв тоді і потім супроти своєї батьківщини грузин Берія.

„...Наші установи заарештували Берію за його аґентурну діяльність але повodилися з ним згідно з демократичними законами. Таке трактування, очевидно, не мало виховного значення. Це виявилося, коли молодий фанатик ГПУ після большевицької перемоги запровадив у республіці терористичну систему. Вже 1921 року, коли в Тифлісі робітничі маси демонстрували проти прибулого Сталіна, Берія розпочав напад із своїми чекістами. Він наказав розстріляти відомих політиків Грузії. Це повторилося 11-го лютого 1922 року, коли молодь і робітники Грузії повстали проти поневолення (з нагоди роковин російсько-большевицького нападу). Знову це був Берія, який нищив своїх земляків за завданням з Москви. Він ліквідував далі генеральний страйк грузинських робітників, який вони проголосили до дня незалежности країни. Перший масовий злочин Берія розпочав після народнього повстання в серпні 1924 року, коли протягом одної ночі з його наказу розстріляли 3,700 осіб. Серед них були політики, як колишній міністер сільського господарства Говерікі чи голова міста Тифлісу Чікішвілі, серед них були прості робітники, професори, колишні борці за свободу, що за царату сиділи у в'язницях. Цю криваву купелю не забуде ніколи грузинський нарід разом з його катом Берією і це нісенітниця, — з наголосом підкреслює президент Геґечкорі, — коли частина західньої преси окреслює несподівано Берію як здійснювача „ліберальної лінії"....

...35 років совєтські комуністи творять фікцію рівноправних народів у формі окремих республік. Але це була гра з огнем. Після того, як народи Совєтського Союзу одержали форму незалежности, вони дедалі настирливіше й голосніше вимагають для неї також змісту. Після війни я говорив з утікачами — молодими грузинами, які виросли в Совєтському Союзі і які підтвердили мені цю тезу. Не можливо для московської політики провадити тактику національного звільнення колоніяльних народів, а одночасно затримувати свободу народів Совєтського Союзу, сателітних країн і Східньої Німеччини. Всі ці кризи досягли розміру, що унеможливить Кремлеві тривало бути абсолютним паном ситуації. Не передбачаю вибуху цих криз сьогодні або завтра, але вони можуть розпочатися в непередбачений час".

Книжка й часопис — найнеобхідніші речі в домі культурної родини.

НЕЗАБУТНЯ ЗУСТРІЧ МОЛОДІ

8 і 9 серпня ц. р. Центральний Комітет Об'єднання Демократичної Української Молоді перепровадив зустріч двох братських частин Об'єднання з ЗДА і Канади, яка залишила вийнятково приємний спомин у серцях близько п'яти сот учасників, серед яких можна було зустрінути і тих старших та заслужених громадян, що своє життя нерозривно зв'язали з нашим майбутнім.

Погідного дня, в суботу 8. серпня, сотні одумівців спец. замовленими автобусами з Ню Йорку, Філадельфії, Сиракюз, Дітройту, Шікаґо та інших міст, а також приватними автами з усіх кінців північно-східних стейтів з'їхалися до Ніяґарського водоспаду, щоб зустрівшись із своїми друзями, з якими розсталися в скитальських таборах, оглянути це справжнє чудо природи, а потім довершити велике діло поєднання в одній організації демократичної молоді, що присвятила своє життя й енергію справі вибореня свободи для українського народу та плеканню демократичних ідеалів і традицій.

Кульмінаційною точкою цього величавого свята було посвячення одумівського прапора і емблеми, довершене Високопреосвященнішим Архиєпископом Михаїлом в асисті всечесних отців Д. Фотія і Овчаренка дня 9. серпня. Посвячені прапор і емблема (проєкту інж. М. Битинського) стали нерушимим символом того з'єднання в Рух Української Демократичної Молоді, що завершуючою ланкою його організаційної структури став Центральний Комітет ОДУМ-у — ініціятор і організатор цього свята. Покликаний до життя 11 жовтня 1952 року, на спільній нараді представників Головних Управ ОДУМ-у ЗДА і Канади, Центральний Комітет оголосив конкурс на проєкт прапора й емблеми. Конкурс був закінчений 1 січня 1953 року і Центральний Комітет, дбаючи про забезпечення ідейної єдности та зебереження ідеалів руху української демократичної молоді останнього тридцятиріччя в Україні і на чужині та про наладнання ідеологічно-вишкільної програми, рішив перепровадити цю першу імпрезу, яка поклала міцні підвалини під будову дуже перспективної молодечої організації у вільному світі. Після посвячення представники старшого організованого громадянства з ЗДА й Канади виголосили привітальні промови, в яких указали на нерозривність ідеалів батьків — творців чотирьох Універсалів Української Народної Республіки — і дітей — продовжувачів і завершувачів справи української державности. Від Союзу Українців Жертв Російського Терору вітав присутніх бувш. політичний каторжанин Соловків Семен О. Підгайний, від братнього ДОБРУС-у — Валентин Я. Новицький, а від вояків Армії УНР — ген. Михайло Садовський.

Велика товариська забава, в суботу, і концерт співу та балету, а також мистецька самодіяльність одумівців, у неділю, завершили цю незабутню зустріч молоді, що вміє поважно працювати і розважитись.

Від всіх учасників зустрічі належить сердечне признання Організаційному Комітетові, що його очолював заст. голови ЦК ОДУМ-у і Організаційний референт Мар'ян Дальній, а також голові ЦК — Юрієві Мартинюкові і секретареві — Лесі Нечипорук.

М. Молодорич.

ДАР УКРАЇНСЬКОМУ ВОЄННОМУ ІНВАЛІДОВІ

З приємністю подаємо до загального відома, що проголошена збірка на дар українським воєнним інвалідам викликала живе зацікавлення і вже в першому тижні вплинуло багато датків. Зворушливим є те, що першими жертводавцями були українці - вояки американської армії з Форт Браґ, Н. С., що надіслали $37.50 із супровідним листом такого змісту:

„Відповідаємо на Ваш заклик скромною, але щирою пожертвою. Збірку цю перевели ми під гаслом „Вояки — українці — українським інвалідам". Сподіваємося, що нашими слідами підуть всі інші свідомі українці, а в першу чергу наші друзі з інших частин збройних сил ЗДА, які в теперішній час ідуть слідами тих, що боролися і кров свою пролляли за свободу та рівність в цілому світі. За ініціятивну групу: Володимир Захарій і Атанас Кобрин".

Між першими зложили допомогу колишнім своїм товаришам зброї й найстарші українські комбатанти, між ними кол. УСС Василь Коць з Клівленду, Огайо $25.00 та два священики, кол. українські вояки.

Просимо всі Відділи ОбВУА та станиці Братства був. Вояків 1-шої Укр. Дивізії УНА потвердити кількість отриманих жетонів.

У всіх справах збірки належить звертатися до місцевих Відділів ОбВУА та станиць Братства б. Вояків 1-ої Укр. Дивізії УНА або прямо на адресу:

United Ukrainian War Veterans
866 N. 7th St., Phila 23, Pa.

Комісія Суспільної Служби ОбВУА.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ЗМІНА АДРЕСИ!

Ще раз пригадуємо нашим передплатникам, що змінюють місце свого побуту, щоб одночасно з повідомленням про зміну адреси обов'язково присилали поштовими марками 10 ЦЕНТІВ за виготовлення нової адресарної кліші, а члени УНС ще й число свого Відділу.

Адміністрація „Свободи".

✝

Ділимося сумною вісткою, що 13. серпня 1953 р., по тяжкій та довгій недузі в 40 році життя упокоїлася в Бозі

бл. п. Ірена з Кашубинських ГУК.

Ненадійна смерть не дозволила Покійній діждатися сповнення її мрій побачити Рідний край та її місця народження Пикуличі коло Перемишля.

Похорони відбулися в понеділок, 17. серпня б.р. о год. 9-ій рано з похороного заведення Литвина, Ірвінґтон, Н. Дж., на місцеве кладовище.

Горем прибиті
Муж СТЕПАН, дочка ДАРИНА і Родина.

ТАРЗАН, ч. 3130. Виграна битва.

Коли Тарзанів супротивник згинув, Тарзан звільнив покиненого Оранда і скочив на найголовнішу леопардолюдину. Орандів ворог закружляв і помчав у джунглі.

Зачарований виявленням фізичної сили, Орандо спостерігав, як Тарзан бив своїм ворогом раз-по-раз об землю.

Тоді він поставив свою ногу на тіло і видав такий жахливий крик, аж Орандо здригнувся.